

Lesidee schrijfvaardigheid: wiebi ('wat ik eigenlijk bedoel is')

Parel van de Praktijk, DTKC 2019

Maarten Peetsma, *docent Nederlands*, dr Nassau College in Assen

pee@dr.nassaucollege.nl

TOEPASBAARHEID

Dit is een lesidee dat ik met name gebruik binnen het domein Schrijfvaardigheid. Het is zowel geschikt voor *creatief* als voor *zakelijk* schrijven. En - uiteraard - kan het gekoppeld worden aan de domeinen Leesvaardigheid, Argumentatieve Vaardigheden en Literatuur.

Ik heb het de afgelopen jaren gebruikt in al mijn lessen Nederlands, van 1havo tot 6vwo. En ik denk dat het ook prima geschikt is voor vmbo en misschien zelfs wel bij de MVT.

ACHTERGROND

Je gedachten/ideeën beginnen pas (echt) te stromen als je begint met daadwerkelijk schrijven. Niemand formuleert een volledige alinea in zijn hoofd en schrijft hem dan op. Daarom is het belangrijk om gewoon simpelweg te beginnen met schrijven. En dat kan eigenlijk maar op één manier: pen op het papier en gaan!

Bij dit lesidee ervaren leerlingen dat gedachten/ideeën (en dus woorden) vanzelf komen als je eenmaal bent begonnen.

HERKOMST

Ere wie ere toekomt. Het basisidee heb ik jaren geleden opgepikt. Dat was – maar helemaal zeker ben ik niet – in een workshop van de School voor Schrijftraining op de conferentie Het Schoolvak Nederlands in Brugge (of Gent).

BASIS

Het basisidee (oorspronkelijk voor creatief schrijven) werkt als volgt.

Leerlingen nemen pen en papier. (geeniPad, laptop of computer, want daarop kunnen ze te snel typen)

De docent legt uit dat iedereen twee volle minuten móet schrijven over een onderwerp dat hij zo op het bord zal schrijven. Het verhaal is totaal niet aan regels gebonden.

Het schrijven mag niet worden onderbroken! Gelukkig is er één redding en dat is het zinnetje 'wat ik eigenlijk bedoel is'. Het mag gebruikt worden (zo vaak als ze willen) als de leerlingen het even niet meer weten.

Schrijf het onderwerp (oudjaarsavond, Trump, plasticsoep, toetsweek etc) op het bord en start de stopwatch.

Lesidee schrijfvaardigheid: wiebi ('wat ik eigenlijk bedoel is')

Parel van de Praktijk, DTKC 2019

Maarten Peetsma, *docent Nederlands*, dr Nassau College in Assen

pee@dr.nassaucollege.nl

UITBREIDING

Natuurlijk zijn er legio mogelijkheden om dit lesidee te 'finetunen'. Hieronder een paar voorbeelden die in mijn lespraktijk werkten.

Creatief schrijven

- Varieer met tijdsduur
- Een beginzin/startwoord kiezen, in plaats van een onderwerp
- Voeg eisen toe: bepaalde tijd, ruimte, personages, dieren
- Werk in meerdere rondes en schuif verhalen door. Leerlingen maken elkaars verhalen af
- Voeg plotseling – onderbreek de sessie – verplichte woorden of zinnen toe ('maar plotseling', 'maar het liep allemaal anders')

Zakelijk schrijven (betoog, beschouwing etc)

- Neem als beginzin iets tekstgerichts: 'Het echte probleem is', 'Ik vind dat'.
- En voeg in andere rondes structuurgerichte zinnen toe: 'Nadeel van deze oplossing is', 'Tegenstanders beweren dat', 'We moeten wel rekening houden met', 'Het effect hiervan is'.
- Laat ook hier werk uitwissel: leerlingen kunnen elkaars slot schrijven bijvoorbeeld

ERVARING

De afgelopen jaren heb ik gemerkt dat de ervaring (de gedachtestroom die op gang komt als je begint te schrijven) vaak net zo waardevol en leerzaam is voor leerlingen als de opbrengst van het schrijven zelf.

Succes!